

ILKKA

W S O Y

REMES

PIMEYDEN SYDÄN

ILKKA

REMES

PIMEYDEN SYDÄN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ - HELSINKI

© ILKKA REMES 2023

ISBN 978-951-0-498125

PAINETTU EU:SSA

ENSIMMÄINEN OSA

1.

Syyskuinen tiistiaamu valkeni turvalasitetun ikkunan takana.

Mikko Jalava siirsi katseensa harmaasta taivaasta kelloonsa, joka oli 6.58. Rannekello ja kalenteri olivat viimeiset viisi ja puoli kuukautta olleet hänelle merkityksettömiä, mutta tarjonneet jonkinlaiset raamit elämälle.

Päivät kuluivat toistuvissa rutiineissa: herätys seitsemältä, aamupala, työpäivä rekisterikilpiä prässäten, iltaruuan jälkeen selliin kirjoja lukemaan.

Mikko avasi pienen pöytäradion ja kuunteli uutiset. Meneillään oli venäläisten laivastoharjoitus pohjoisella Itämerellä, ja Kremlin mukaan he olivat löytäneet kolme ruotsalaisvalmistesta merimiinaa harjoitusalueekseen ilmoittamansa alueen rajalta.

»Siviilialusliikenne pohjoisella Itämerellä ja Suomenlahdella keskeytetään toistaiseksi. Presidentti Sauli Niinistö on ilmoittanut kutsuvansa ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan koolle tänään kello kymmeneksi...»

Näytti siltä, että Suomen Nato-jäsenyyteen liittynyt hiljaiselo oli loppumassa ja venäläiset kiihdyttivät häirintäoperaatioitaan. Edellisellä viikolla Kreml oli ilmoittanut asettavansa erityiskomitean selvittämään Karjalan kannakselta väitetysti löytyneen keskitysleirin jäänteitä.

Jo vuosia aiemmin Venäjä oli yhä jyrkemmin sanakääntein syyttänyt suomalaisia natsien kanssa tehdystä kansanmurhasta. Natsimielisyyttä esiintyi Venäjän mukaan Suomessa edelleen laajasti, mistä se esitti todisteina muun muassa kuvakaappauksia takavuosien »Helsinki ilman natseja» -tapahutuman Twitter-viesteistä.

Uutisten loputtua Mikko asettui tottuneesti lattialle ja alkoi punnertaa nurkassa olevan kirjapinon edessä. Hän oli tilannut vankilan kirjastoon kaukolainana muun muassa Kimmo Rentolan Supo-historiikin, Stasia koskevan saksalaisen hakuteoksen, Erkki Tuomiojan päiväkirjoja sekä kaksi Alpo Rusin kirjoittamaa tietokirjaa, *Kremlin kortin* ja *Tiitisen listan*.

Kaikista niistä – erityisesti Rusin tuotannosta – hän oli tehnyt muistiinpanoja odottamaan verkkohakuja, sillä hänellä oli tällä hetkellä erittäin rajoitettu lupa internetin käyttöön.

Supon Rusiin kohdistaman perusteettoman tutkinnan ja ajolahdin jälkeen oli ollut hiljaiseloa, kunnes ulkoministeriössä työskennellyt isä oli saanut vakoilusyytteen. Mikko oli tuolloin laskuvarjojääkäriä. Hän oli ehdottanut isälle, että keskeyttäisi palveluksen voidakseen auttaa isää tutkinnassa, mutta tämä oli vastustanut ajatusta jyrkästi.

Seitsemän vuoden tuomio maanpetosrikoksesta syyttömänä oli järkytys isälle ja koko lähipiirille. Hän yritti todistaa syyttömyyttään vielä vankilasta käsin, ja Mikko auttoi häntä muun muassa kahlaten arkistolähteitä Berliinissä. Isä kuitenkin kuoli vankilassa sydänongelmiin maineensa menettäneenä Mikon ollessa 24-vuotias, ja äiti sairastui vakavaan masennukseen.

Kesken punnertamisen sellin oveen koputettiin.

»Vieras», vartija tokaisi ulkopuolelta.

Vihdoin. Lämmin tunne läikähti Mikon sisällä.

Hän hyppäsi pystyyn ja seurasi vartijaa tilaan, jossa pleksitapaamisiksi nimetyt vierailut hoidettiin.

Joanna istui pleksin takana kuin kontrastina betonin, harmaan metallin ja pesuaineen kirpeälle tuoksulle.

Nyt Joannassa oli kuitenkin jotain jännittyneisyyttä, joka sai Mikon kiiruhtamaan lasin eteen tätä vastapäätä.

»Joku Nissinen tavoitteli sinua», Joanna sanoi heti Mikon istuttua. »Kuulosti tärkeältä asialta.»

Mikko säpsähti. Pentti Nissinen oli toiminut Supossa ylitarkastajana samaan aikaan kuin operatiivisen linjan apulaispäällikkö Matero, jonka kunnian loukkaamisesta Mikko oli saanut tuomion. Nissinen oli jäänyt varhaiseläkkeelle pari vuotta sitten, Mikon käsityksen mukaan alkoholismien takia.

Mikko rykäisi kurkkunsa selväksi. »Mitä Nissinen sanoi?»

»Hän on sairaalassa. Puhui heikolla äänellä. Hän haluaisi tavata sinut kasvotusten. Puhutaan päivistä, korkeintaan viikosta tai parista. Sydämen vakava vajaatoiminta.»

Mikon syke kiihtyi. Hän oletti Nissisen haluavan keventää omaatuntoaan isän jutun takia, ehkä jopa Mikonkin tuomion, jonka varmasti tiesi vääräksi. Mikkoa ei olisi tuomittu Materon törkeästä kunnianloukkauksesta, jos hän olisi pystynyt osoittamaan oikeiksi tästä lehdissäkin esitetyt väitteet.

Pleksin takana loisteputkivalon kelmeudessa istuvan Joannan kasvoilla oli vakava, myötäelävä ilme. Hän oli auttanut Mikkoa parhaansa mukaan, vaikka oikeustieteen gradua puurtavana oli tiennyt, että puuttuminen asiaan saattaisi heikentää hänen mahdollisuuksiaan tiettyihin työtehtäviin.

Mikko itse oli opiskellut isän kujanjuoksun aikaan kansainvälisiä suhteita, mikä oli luontevaa, sillä hän oli vanhempiensa työn takia asunut paljon ulkomailla. Isän maine varjosti kuitenkin raskaasti myös Mikon tulevaisuutta, ja haaveet Kavakusta ja urasta ulkoasiainhallinnossa oli kuopattava.

»Ehdotin Nissiselle, että menisin sairaalaan tapaamaan häntä. Ja välittäisin sanasta sanaan hänen asiansa sinulle. Mutta hän tyrmäsi ehdotuksen ja haluaa ehdottomasti puhua kanssasi kasvotusten.»

Mikko tiesi, että Nissisen tiedot ja puhehalut saattaisivat olla avain lukkoon, joka puhdistaisi hänen ja isän maineen.

»Toinen juttu», Joanna sanoi ja kaivoi kangaskassiaan. »Sait kirjatun kirjeen. Tähän ei kuulemma yleisvaltakirja olisi periaatteessa riittänyt vaan olisi pitänyt olla yksilöity. Mutta tutuksi tullut virkailija Annankadulla antoi sen.»

»Hyvä. Avaa vain se.»

Joanna veti kuoresta kirjeen ja asetti sen pleksiä vasten.

Mikko kumartui uteliaana lähemmäs. Arkin vasemmassa yläkulmassa luki *Delacourt & Van Hoeven Avocats, Bruxelles, Belgique*.

Hänen katseensa hyppäsi englanninkielisen tekstin riville, jolla mainittiin sana »perintö».

Pettymys tulvahti hänen mieleensä.

»Lähestyvätkö huijarit jo kirjatuilla kirjeillä», hän sanoi alkaessaan lukea kirjettä kunnolla.

Siinä kerrottiin Laurent Orme -nimisestä miehestä, joka oli kuollut 84-vuotiaana heinäkuussa, runsaat kaksi kuukautta sitten. Lapsettoman miehen isä oli kirjeen mukaan ollut Oscar Orme.

Nimen näkeminen sävähdytti Mikkoa.

Isä oli kertonut omasta isästään Jalmarista ja tämän välirikosta veljensä kanssa joskus ennen sotia. Jalmarin veli Oskar oli lähtenyt muutaman muun suomalaisen mukana Afrikkaan ja jäänyt sille tielle. Juuri mitään muuta Mikko ei isosedästään tiennyt kuin että tämä oli onnistunut poikkeuksellisella tavalla liiketoimissaan ja ollut hyvin varakas. Isä olisi tiennyt, mutta ei jostain syystä ollut halunnut kertoa.

Mikko luki sydän hakaten eteenpäin tekstiä, jossa kerrottiin Mikon olevan Oscar Ormen veljen pojanpoika.

Väite kuulosti järkeenkäyvältä: oli luontevaa olettaa, että isosetä oli vaihtanut Oskarin k-kirjaimen c-kirjaimeksi ja kääntänyt sukunimensä ranskalaisittain Ormeksi, joka tarkoitti jalavaa.

Mutta oliko mahdollista, että kyseessä olisi silti huijausyritys? Olivatko huijarit jollain tapaa voineet löytää yhteyden isosedästä Mikkoon saadakseen hänet mukaan johonkin myöhempään rahan lypsämiseen?

Kaikki oli tietenkin mahdollista, mutta silti Mikosta tuntui, ettei kyseessä olisi huijaus.

Vaikka näin tietysti kaikki ansaan lankeamassa olevat uhrin ajattelivat.

Kirjeessä kerrottiin, että perittävän omaisuuden määrän ja monimuotoisuuden vuoksi hänen oli tultava kuukauden kuluessa asianajotoimistoon, jossa tarvittavat käytännön toimet käytyäisiin läpi ja allekirjoitettaisiin erinäiset dokumentit.

Mikko ojensi kirjeen Joannalle ja vetäytyi taaksepäin.

Joanna katsoi kirjettä ja sanoi sitten hiljaa: »Tässä ei pyydetä rahaa asianajokuluihin eikä muuhunkaan.»

»Ei ainakaan tässä vaiheessa. Otan siitä ylös yhteystiedot.»

Mikko keskittyi kopioimaan paperilapulle toimiston puhelinnumeron.

Jos kyseessä oli huijaus, olivat huijarit valinneet aivan väärän kohteen.

2.

Matkailijat olivat suurelta osin kaikonneet jo syksyn tieltä Helsingissä, mutta turisteilta vaikuttava keski-ikäinen pari-valjakko käveli hitaasti Senaatintorin halki Tuomiokirkolta etelään päin. Pilvinen taivas lupaili sadetta.

Pariskunta puhui keskenään niukasti ja vähäisetkin huomiot hyvin hiljaisella äänellä venäjäksi.

Hiukan ennen aukion eteläosassa kulkevaa Aleksanterinkatua mies pysähtyi ottamaan uudenkarheasta kaupunkirepustaan järjestelmäkameran kokoisen litteänpyöreän, sylinterimäisen laitteen. Nainen otti samanlaisen laitteen violetista olkalaukustaan.

Sen jälkeen rinnakkain seisten he suuntasivat kameraa muistuttavat laitteensa pohjoiseen kohti Tuomiokirkkoa. Sitten he kääntyivät hitaasti yhtä aikaa oikealle kohti Valtioneuvoston linnaa, Aleksanterinkatua ja edelleen sen toisella puolella olevia rakennuksia ja niiden välissä kulkevaa Heleenankatua.

Pariskunnan taakse pysähtynyt satunnainen ohikulkija, parakas suomalaismies, katsoi heitä kiinnostuneena.

»Kappas vaan, lidar-tutkapari... oletteko jostain pelifirmasta?»

Pariskunta alkoi vaivaantuneena pakata laitteitaan.

»Teettekö Helsingin keskustaan sijoitettava räiskintäpeliä?»

Mies ja nainen eivät olleet kuulevinaan kysymyksiä.

»Jaaha, salaista hommaa, ettei kilpailijat hoksaa», hän mutisi itsekseen ja kaivoi kävellessään puhelimensa esiin.

Hän kääntyi ympäri ja otti kuvan pariskunnasta, joka kääntyi nopeasti selin huomattessaan tulevansa kuvatuksi.

Mies jatkoi matkaansa pohtien näkemäänsä. Parivaljakko oli puhunut keskenään venäjää, sen hän oli kuullut selvästi. Ja lidar-tutkasta hän oli lukenut monia lehtijuttuja. Se toimi kuin tutka, mutta käytti tutka-aaltojen sijasta lasersäteitä, joiden avulla se pystyi seuraamaan liikkuvia kohteita. Mutta tekniikkaa voitiin käyttää myös erittäin yksityiskohtaiseen kartoitukseen ja kolmiulotteiseen mallinnukseen.

Mies haki puhelimellaan Supon yhteystiedot. Niiden alapuolella luki:

HALUATKO ANTAA VIHJEEN? Onko sinulla tietoa, jonka haluaisit jakaa Suojelupoliisin kanssa? Haluatko ilmoittaa sinua huolestuttavasta asiasta? Voit ottaa yhteyttä nimettömänä tai nimelläsi.

Mies klikkasi painiketta ja ruudulle avautui ikkuna:

Tällä lomakkeella voit ilmoittaa Suojelupoliisille tietoja terrorismista, ääriliikkeistä, ulkomaiden vakoilusta tai muusta Suomen turvallisuutta vaarantavasta asiasta tai uhasta. Emme käsittele tämän lomakkeen kautta muita asioita. Antamiasi tietoja käsitellään luottamuksellisesti.

Yhteydenoton aihe

Mies silmäili mietteliäänä rastitusvaihtoehtoja:

- Terrorismi**
- Ääriliikkeet**
- Vakoilu**
- Muu Suomen turvallisuuteen kohdistuva uhka tai asia**

Mies rastitti alimman kohdan ja kertoi muutamalla lauseella mitä oli nähnyt, mainiten myös pariskunnasta ottamastaan kuvasta.

Tiedot pystyi lähettämään anonymisti, mutta lisätietoja varten toivottiin yhteystietojen antamista.

Mies ilmoitti ne ja lähetti sitten lomakkeen.

Sama pariskunta pysähtyi jonkin ajan kuluttua Eduskuntatalon edustalla ottamaan puhelimellaan kuvia graniittipylväisestä talosta kuin ketkä tahansa turistit.

Ikään kuin parempaa kuvakulmaa etsien he jatkoivat matkaa jalkakäytävää pitkin, kunnes asettuivat kolmen ryhmiin aseteltujen pienten havupuiden äärelle. Sieltä avautui esteetön näkymä Eduskuntatalon julkisivun ja itäpäädyn suuntaan.

He kaivoivat esiin järjestelmäkameralta näyttävät laitteet, joihin tekivät säätöjä, kunnes rinnakkain seisten suuntasivat ne kohti rakennusta.

3.

Mikko odotti Nissisen tapaamista kiihkeästi. Hän ei voisi antaa Supon sisäpiiriin kuuluneen henkilön mennä hautaan mukanaan mahdollisesti ainutkertaisia ensikäden tietoja – tietoja, jotka saattaisivat palauttaa Mikon elämän raiteilleen, puhdistaa isän maineen ja saattaa koko tragedian aiheuttaneet ihmiset vastuuseen teoistaan. Jos Nissinen ehtisi kuolla, ei toista mahdollisuutta välttämättä tulisi enää koskaan.

Hän oli anonut heti Joannan käynnin jälkeen poistumislupaa, puhekielellä lomaa, kolmeksi vuorokaudeksi saamatta sitä lopulta edes yhdeksi vuorokaudeksi – vain päiväksi kello kahdeksasta seitsemääntoista. Eli anomusta ratkaistaessa ei ollut luvatulla tavalla otettu huomioon seikkoja, joilla ajateltiin olevan merkitystä sille, noudattaisiko hän riittävän todennäköisesti poistumislupaehtoja.

Hänestä ei ollut kirjattu yhtäkään järjestysrikkomuksiin liittyvää ilmoitusta, ja joka ikinen päihdevalvonnan testi oli ollut negatiivinen. Hän ei voinut olla kysymättä itseltään, ulottuivatko Seppo Materon ja poliittisen ohjauksen lonkerot Rikosseuraamusvirastoon ja vankilaan saakka.

Hän painoi puhelimen tallennuksen testimielessä päälle ja laittoi sen jännittynein ottein pusakkansa povitaskuun Suursuon sairaalan takapihan metsikön laidassa, jonne syysaurinko paistoi.

»Siirryn pari askelta sivuun, puhu normaalilla voimakkuudella», hän sanoi Joannalle tarkistaakseen, että mikrofoni tallensi tarpeeksi hyvin myös povitaskusta. Ympäriellä ei ollut liikennettä, paikka oli hiljainen.

»Mieleeni tuli, että eikö joissain potilashuoneissa puhelimet ole kielletty?» Joanna sanoi.

Mikko siirtyi hiukan kauemmas saadakseen etäisyyden suunnilleen samanlaiseksi kuin arvioi sen olevan vuodepotilaan ja vierailijan välillä. »Kokeiletko vielä hiukan hiljempaa, hän on uupunut.»

»En tiedä onko puhelinkiellon syy sairaalaelektroniikka vai halu antaa potilaille rauhaa», Joanna sanoi haurautta tavoittelevalla äänellä.

Lyhyet tummat hiukset kehystivät Joannan jännittyneitä kasvoja. Tämä veti nahkatakkinsa vetoketjun kiinni. Kullanväristen, lentäjänlasien mallisten kehysten takaa katsoivat meikittömät siniharmaat silmät, joissa oli valpas katse.

Mikko oli kiitollinen Joannalle avusta – yksin hän ei olisi jaksanut taistella Materoa ja Supoa eli käytännössä valtiota vastaan.

Hän otti puhelimen taskustaan ja huomasi äänityksen onnistuneen. »Menetkö kahvioon siksi aikaa?»

»Odotan autossa», Joanna sanoi pyörähtäen kohti tienvarren pysäköintialuetta. Samalla hän kohotti Mikolle vaivihkaa peukkunsa.

Mikko suuntasi kohti sairaalan pääovea. Hänen elämästään oli väärän tuomion perusteella varastettu miltei puoli vuotta, ja toista puolta vuotta hän ei sen perään enää antaisi.

Päinvastoin: hän todistaisi tuomionsa vääräksi ja hoitaisi kaltereiden taakse Materon ja kaikki ne, jotka olivat olleet tuhoamassa isän elämän väärillä vakoilusyytteillä. Heidän ratkaisujaan oli sanellut poliittinen ohjaus, Nissisen tapaa-minen saattaisi olla avain todisteiden löytämiseen.

Mikko käveli entistä jännittyneempänä aulaan ja nousi hissillä sairaalan palliatiiviselle osastolle, jossa Nissinen oli kertonut olevansa.

Osastolla hän ilmoitti vierailustaan lasilla suojatun tiskin takana päätteen ääressä työskentelevälle hoitajalle ja jatkoi

käytävää pitkin eteenpäin, kunnes pysähtyi Nissisen oven taakse.

Hän kytki puhelimensa tallennuksen päälle ja sujautti sen povitaskuunsa jättäen vetoketjun puoliväliin auki. Sen jälkeen hän koputti napakasti oveen ja astui epäröimättä yhden hengen potilashuoneeseen, jonka säleverhot olivat kiinni. Ilmassa leijui voimakas desinfiointiaineen ja lääkkeiden tuoksu.

Pentti Nissinen makasi selällään sairaalasängyssä, jonka vieressä oli telineeseen kiinnitettyjä, elintoimintoja valvovia laitteita. Hän käänsi hiukan päätään Mikon pysähtyessä vuoteen viereen.

Miehen riutuneet kasvot nähdessään Mikko tiesi, että tämä jäisi heidän viimeiseksi kohtaamiseksi.

Hän muisti tarkasti isän kuvailun Nissisestä. He olivat tavanneet ensimmäisen kerran 2000-luvun alkupuolella Supon kuulusteluhuoneessa Ratakadulla, jossa Nissinen ei ollut epäröinyt hyökätä isää vastaan kaikin käytettävissä olevin keinoin. Niihin kuului valehtelu »sataprosenttisen varmoista todisteista», jotka osoittaisivat isän syyllistyneen vakoiluun.

»Pääsit tulemaan», Nissinen sanoi käheästi, ponnistellulla äänellä.

»Pääsin», Mikko totesi yhtä hiljaa ja istuutui harmaalle muovipintaiselle tuolille.

»Tule lähemmäs.»

Mikko siirsi hiukan tuolia ja kumartui miestä kohti.

»Paikat alkoivat reistailla koronan jälkeen ja pumppu on nyt finaalissa. Jo ensimmäisellä kierroksella viime vuonna tuli munuaisongelmia...»

Vasta silloin Mikko huomasi peitonmutkaan asetellun paperilapun.

Siinä luki haparoivin tikkukirjaimin:

»HUOLTOMIES» KÄVI AAMULLA PUUHATEN KAAPIN YLLÄ MENEVÄN LISTAN LUONA. TARKISTA ETTEI SIINÄ OLE LÄHETINTÄ TMS.

Mikko palautti hämmentyneenä katseensa Nissiseen. Miltei kenen tahansa muun jättämänä lappu olisi herättänyt hänessä epäilyjä kirjoittajansa mielenterveydestä, paitsi monissa liemissä keitetyn Supon vastavakoilussakin työskennelleen entisen ylitarkastajan, joka oli kutsunut hänet luokseen puhuakseen ilmeisen luottamuksellisista asioita.

»Paiskin 30 vuotta töitä valtion puolesta. Sitten tulee tämä valtion suojeluksessa jylläävä virus, joka huonotuurisella menee kaikkiin elimiin tekemään tuhojaan...»

Mikko siirtyi hiukan tuolilla ottaen tukea vuoteesta. Samalla hän työnsi lapun peiton alle ja ojentautui pystyyn.

Nissinen alkoi yskiä ja Mikko otti muutaman askeleen kohti ikkunaa, jonka vieressä lapussa mainittu kaappi oli. Hän katsoi näennäisesti kohti parkkipaikkoja.

Kyllä, kaapin yläosan takana oli seinän ja nurkan kiertävä muovilista. Hän seurasi sitä katseellaan huomaamatta muuta kuin pistorasioita ja jonkinlaisen tavanomaisen näköisen umpinaisen liitántärasian, jonka keskellä oli musta ruuvinkanta.

Nissinen tasoitteli hengitystään yskänpuuskan jäljiltä.

Mikko palasi tuolilleen. »En huomaa siellä mitään erityistä», hän sanoi hiljaa.

Nissinen huokaisi. »Ehkä se tosiaan oli vain huoltomies. »

Mikko istui hiljaa ja odotti yhä jännittyneempänä. Saat-toiko kunnan heikentyminen vaikuttaa myös Nissisen ajatteluun ja harkintakykyyn?

»Isääsi ei kohdeltu niin kuin...»

Sanat paisuttivat sekunnissa Mikon kurkunpään. Hän ei tuntenut Nissistä kohtaan sen enempää vihaa, sääliä kuin mitään muutakaan – vain kiihkeää uteliaisuutta ja toiveikkautta kuulla uusia asioita isänsä tutkinnasta, toivon mukaan Materostakin.

»Sain isäsi jutun käsittelyyn ohjeet, joista en ollut innoissani. Oikeitakin tutkittavia olisi ollut.»

»Kuka Supossa hoiti poliittista ohjausta hänen suhteensa?»

»Matero.»

Nimen kuuleminen ei ollut Mikolle yllätys – juuri häntä isä oli esitutkinnan kuulustelujen aikana pitänyt kaikkein viheliäisimpänä poliittisen koneiston käsikassarana. Ajatus siitä, että Matero oli jahdannut ja kiusannut isää ilman vakavasti otettavia todisteita sai Mikon edelleen lamaantumaan raivosta.

Tunnetta syvensi se, että nimenomaan Matero oli nostanut Mikkoa vastaan kunnianloukkaussyytteen.

»Kuka ohjeisti Materoa?» Mikko kysyi. Nissinen tuijotti kattoa hengitys pahasti rohisten, silmät puoliummessa.

»Suomettuneet vanhan kaartin poliitikot. Lähinnä demareista ja kepusta. Tuominen ja kumppanit, tiedät kyllä.»

»Miksi he jahtasivat isää?»

Nissinen hengitti muutaman kerran ennen kuin jaksoi vastata. »Ainakin hän oli ukkosenjohdatin. Hänen kauttaan purettiin painetta Moskovan mielistelyn pesänselvitykseen... Valokiila kohdistettiin häneen, joten todelliset tekijät pysyivät piilossa. Tosin siinä samassa myös moni venäläisten käytyri ja vakooja pysyi pimennossa.»

Mikko oli monen muun tavoin ihmetelty, miksei Suomessa ollut otettu kiinni yhtä ainutta maanpetturiä, vaikka kaikissa naapurimaissakin kiinniottoja oli ollut useita. Täällä muka onnistuttiin joka kerran puuttumaan asioihin ennen vahingon tapahtumista. Venäläisdiplomaattien karkotukset uutisoitiin sen sijaan näkyvästi ja rivikansalaiset sekoittivat ne suomalaisperäisiin vakoojiin.

»Tämä maan tapa on vaivannut minua pitkään», Nissinen jatkoi. »Mutta ei sellaiseen ole meillä mahdollista puuttua. Materolla on suojelijansa. Vastassa on sellaiset voimat, että niitä vastaan taistellessa häviö on varma. Kuten kävi isällesi. Olet ainoa, jonka tiedän voivan viedä tätä eteenpäin. Jolla ei ole enää mainetta menetettävänä tai virkaa tähtäimessä. Joka on vapaa tekemään sen mitä pitää tehdä.»

Mikon sisällä vavahti. Hän alkoi käsittää, että Nissisellä oli mielessään jotain aivan konkreettista.

»Kun DDR romahti marraskuussa -89, Stasissa tuhottiin urakalla arkistoja. Jotain jäi silti lännen tiedustelupalveluille. Rosenholzit ja 16000 säkillisestä silppua uudelleen kokoon liimatut dokumentit ja sen sellaiset. Mutta yritteliäimmät upseerit saivat vietyä piiloon muitakin dokumentteja.»

Mikko valpastui entisestään ja kumartui lähemmäs. Nissinen puhui kuiskaten.

»Näitä arkistotietoja on käytetty vuosien ajan kiristykseen. Mitä pidempään kiristäjä on jaksanut odottaa, sitä paremmat rahat hän on yleensä saanut, kun kohde on edennyt urallaan.»

Nissisen tempo kiihtyi, samoin hengitys, mutta ääni sen sijaan karheitui ja vaimeni entuudestaan.

»Kun yksi dokumentteja piiloon vieneistä Stasi-eversteistä kuoli, hänen Hollannissa asuva poikansa nimeltä Kurt Griese löysi dokumentit. Griese yrittää nyt kiristää myös kolmea aineistossa olevaa suomalaista. Yksi heistä on Matero.»

Tieto oli jymypaukku.

Mikko painoi kasvonsa aivan Nissisen pään viereen käsi nyrkkiin puristuen. Nissisen äsken paranoidiselta vaikuttanut epäily huoltomiehen puuhista näyttäytyi nyt uudessa valossa.

»Ovatko tietyt YYA-ajan veteraanipoliitikot siis tienneet Supo-virkailijan Stasi-yhteyksistä?»

»Totta kai. Materoa on suojeltu ja suojellaan edelleen, koska hän tietää liikaa. Supon nykyinen päällikkö joutuu virkansa pitääkseen pimittämään edeltäjiensä väärinkäytöksiä. Mutta luulen, että Materosta paljastuu jotain, joka on yllätys hänen suojelijoilleenkin.»

Mikko tunsu syvää huojennusta siitä, että oli päättänyt tulla tapaamaan Nissistä.

4.

»... mutta luulen, että Materosta paljastuu jotain, joka on yllätys hänen suojelejoilleenkin...»

Pienoiskameran välittämä videokuva oli terävä ja ääni selkeä, vaikka vuoteella makaava Nissinen puhui hiljaa. Vieressä istuva Jalava oli kumartunut häntä kohti.

Tämä oli pian huoneeseen tultuaan lähestynyt kameraa, jonka linssi oli naamioitu ruuvinkannaksi listaan kiinnitettyssä jakorasiassa, mutta palannut vuoteen viereen.

»Materolla on heikkous, jota tiedustelupalvelut ovat voineet hyödyntää. Hän on kovin perso naisseuralle, varsinkin nuoremalle. Olennaista on se, että Griese kaupittelee tätä Stasiarkiston osaa lännen tiedustelupalveluille kovaan hintaan.

Myös meille tarjottiin sitä, mutta Supo tietysti sivuutti sen. Eikä siihen muutenkaan ole enää lähimainkaan sellaista kiinnostusta kuin takavuosina... mikä on tietysti Materon ja kumppaneiden etu.»

Läppärin ruudulla näkyvää videokuvaa seuraava vaaleahiuksinen nainen teki lyijykynällä muistiinpanoja. Hänellä oli mokkanahkainen takki, johon niitatut koristehelmet olivat saman väriset kuin hänen puolikuun muotoiset korvakorunsa.

Naisen vieressä hotelli Crowne Plaza Hesperian tilavassa huoneessa istui mustaan pikkutakkiin ja poolopaitaan pukeutunut silmälasipäinen mies, joka katsoi videokuvan alareunassa vaihtuvia Googlen automaattikäntäjän englanninkielisiä tekstityksiä.

Hän tarttui läppärin vieressä olevaan vanhanmallista Nokkaa muistuttavaan puhelimeen, jonka kuoresta työntyi ulos sentin paksuinen, pyöreäpäinen antenni.

Hän painoi pikavalintanäppäintä.

»Niin.»

»Buukkaa itsellesi ja minulle seuraava saatavissa oleva lento Amsterdamiin tai Brysseliin ja varaa meille kentältä auto.»

»Matero tiedotti suojelijoilleen tästä Griesen kauppittelemasta isänsä jäämistöstä löytyneestä aineistosta...»

Nissisen ääni vaipui niin hauraaksi, että Mikko avasi varmuuden vuoksi pusakkansa vetoketjun kokonaan.

»Sain käsityksen, että suomalaiskolmikko neuvottelee Griesen kanssa maksaakseen itsensä turvaan. Eli ostaakseen omat Stasi-materiaalinsa Grieseltä. Mutta hinnasta tuskin on helppo päästä sopuun...»

»Ketkä ovat ne kaksi muuta?»

Nissinen vaikeni hetkeksi. »Kyllä sinä tiedät.»

»Tuominen? Ja... Puronpää?»

Nissinen nyökkäsi silmät suljettuina.

Mikko oli yllättynyt, että idänsuhteitaan ikänsä hyödynäneet veteraanipoliitikot olivat näin voimalla vielä pelastamassa mainettaan historiankirjoihin.

»Missä hintaluokassa aineisto mahtaa olla?»

»Puhutaan pikemminkin miljoonista kuin sadoista tonneista... Mutta ehkä Matero taustapirujensa kanssa onnistuu hankkimaan rahoituksen vaikka oligarkkiystävältään Kovalenkolta. Tämä tosin on pakotelistalla, mikä vaikeuttaa asiointia hänen kanssaan. Ja onhan Materon kannoilla edelleen se sitkeä toimittajakin...»

Nissinen veti henkeä ja jatkoi: »Tiedän myös, että Matero on ryhtynyt ennakoiviin vastatoimiin järjestämällä Supoon aineistoa, jossa luodaan pohjaa väitteille liikkeellä olevasta väärennetyistä Stasi-aineistosta...»

Nissisen ääni häipyi miltei olemattomiin ja hän ummisti jälleen silmänsä. Mikko toivoi hartaasti, että puhelimen tallennus hänen taskussaan toimi kunnolla.

MIKKO JALAVA ON PUOLUSTANUT SUPON VAKOILUTUTKINNAN KOHTEEKSI SYYTTÖMÄNÄ JOUTUNUTTA ISÄÄNSÄ JA SAANUT TUOMION VIRKAMIEHEN TÖRKEÄSTÄ KUNNIANLOUKKAUKSESTA.

HÄNEN YRITYKSENSÄ PELASTAA ELÄMÄNSÄ ON KILPISTYMÄSSÄ YVA-VETERAANIEEN SUOJELEMAN SUPO-VIRKAILIJAN VASTAISKUUN.

JALAVA PÄÄTTY KONGON PIMEIMPÄÄN VIIDAKKOON, KESKELLE IDÄN VERIVALTOJEN TAISTELUA STRATEGISISTA KAIVOSAARTEISTA.

SIELTÄ LÖYTYVÄ YHTEYS NATSI-SAKSAN ELIITTIIN VIE HÄNET EUROOPAN VAIKUTUSVALTAISIMMAN MIEHEN SYNKÄN SALAISUUDEN KAUTTA SUOMEEN, JOSSA ON MENEILLÄÄN POIKKEUKSELLINEN KRIISITILANNE.

VENÄJÄN HÄIKÄILEMÄTÖN KOSTO NATO-JÄSENYYYDESTÄ VIE SUOMALAISVIRKAMIEHET ENNENNÄKEMÄTTÖMÄÄN TULIKASTEeseen.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-49812-5